

Arenaforskningen är en viktig del av idrottsvetenskapen. Idrottsarenor som undersökningsobjekt är av intresse för idrottsforskningens historiker och ekonomer, för sport management-folket, givetvis, men också, visar det sig, i högsta grad för kulturgeografer. Vi satte Kevin Delaneys och Rick Ecksteins *Public Dollars, Private Stadiums: The Battle Over Building Sport Stadiums* i händerna på Karin Book, som fann den vara av stort intresse, inte minst ur just ett kulturgeografiskt perspektiv. En amerikansk bok, och därför som vanligt amerikanska exempel hur striden om offentlig finansiering av arenor i första hand avsedda för de stora, privatägda baseball- och American Football-lag utvecklas och förs. Men det finns möjlighet att göra jämförelser, visar Book, till exempel med nära till hands liggande Malmö med dess storstilade planer på nya arenor i oheligt samarbete mellan de stora idrottsföreningar, privata företag, och kommunala tjänstemän och politiker.

Om finansieringen av arenabyggen i USA

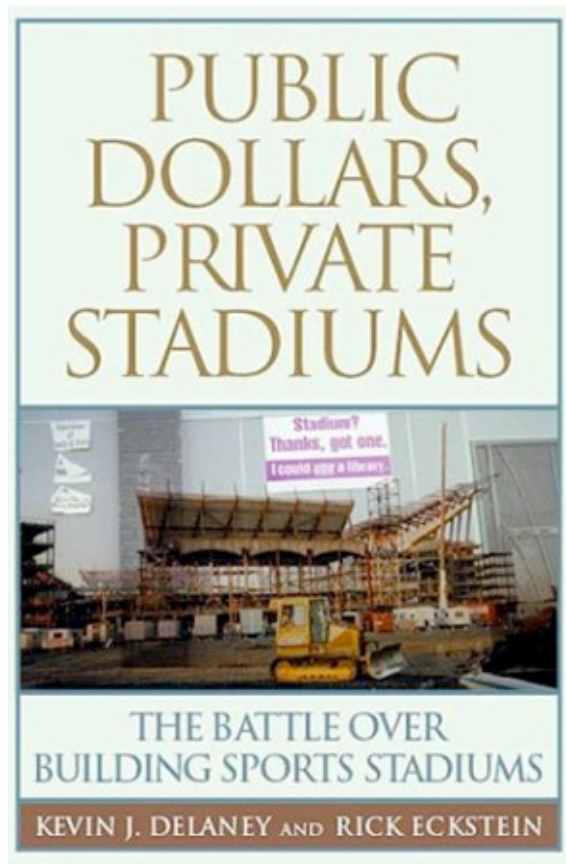
Karin Book

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Kevin Delaney & Rick Eckstein
**Public Dollars, Private Stadiums:
The Battle over Building Sport
Stadiums**
230 sidor, hft., ill.
Piscataway, NJ: Rutgers University Press
2003
ISBN 0-8135-3343-0

Alla medelstora och stora städer med självaktning vill ha en, eller helst flera, moderna sportarenor. Sportarenor betraktas av stadens politiker och beslutsfattare som flaggskepp för stadens utveckling och betydelse, och allt fler städer har därför varit mer än villiga att finansiera denna typ av anläggningar med offentliga medel. Att makthavarna ser dem som symboler för välgång behöver emellertid inte innebära att de bringar den mängd besökare, uppmärksamhet och inkomster till staden som förespråkarna lovat. Detta till trots har sportarenorna fortsatt att vara ett viktigt inslag i politikernas/makthavarnas strategier för att ge staden en bra image och locka turister och investeringar.

För en kulturgeograf (som jag), med stort intresse för stadsutvecklingsfrågor, är Delaneys och Ecksteins bok relevant, eftersom den berör kulturgeografiska fenomen även om utgångspunkt tas i andra discipliner. Den smälter samman en rad ämnesfält med målsättningen att utröna hur maktspelet bakom byggandet av sportarenor finansierade med offentliga medel ser ut i USA. Författarna bygger upp boken kring några viktiga strukturbildande aspekter:

- Maktstruktur: hur olika aktörer i staden samverkar samt vilken retorik och vilka metoder som används.
- Strategier: hur makthavarna motiverar att offentliga medel används till att bygga en ny arena.
- Resultat: hur den byggda arenan lever upp till de utlovade ekonomiska, sociala och samhällsliga vinsterna.
- Platsspecifika karaktäristika: hur stadens unika egenskaper påverkar såväl maktstruktur och strategier som slutgiltigt resultat.

Delaney och Eckstein ger en detaljerad bild av hur offentliga aktörer (kommunala och regionala företrädare, främst politiker) ingår i mer eller mindre välorganiserade tillväxtkoalitioner tillsammans med privata aktörer (företrädare för idrottslag, företag o s v) som på olika sätt utövar sin makt. De offentliga aktörerna driver, med påtryckning från de privata aktörerna, kampanjer för att vinna acceptans, bland t ex invånarna, för att finansiera nya prestigefyllda sportarenor (i detta fall ämnade för baseball och American football). I många städer har projekten inte vunnit acceptans, men ändå, efter diverse fiffel och odemokratiska metoder, genomförts.

Författarna pekar på två strategier som tillväxtkoalitionerna använder sig av för att motivera offentlig finansiering av en ny sportarena. Den första handlar om att arenan alstrar ekonomisk tillväxt. Denna motivering användes ofta under 1990-talets första hälft. Det visade sig emellertid att det i de flesta fall inte blev frågan om några stora ekonomiska vinster för staden, varken när det gäller arbetstillfällen, besökare eller näringslivsutveckling. Detta bevisar författarna med en mängd exempel. Således blev det nödvändigt att använda en annan strategi. Förespråkarna hävdade då istället att en ny arena skulle skapa gemenskap och självkänsla för invånarna i staden, vilket i sin tur skulle ge staden en god image. Detta är ett mål som är svårare att mäta och förkasta, men fullt möjligt att kritisera. I många fall kan man nämligen ana att en nya arena snarare förstärkt social ojämlikhet mellan områden och individer i staden.

Boken består dels av en inledande och en avslutande generell del kryddad med och underbyggd av empiriska exempel, dels en ganska mastig empirisk del med detaljerade redogörelser för maktspelet kring byggandet av sportarenor i nio amerikanska städer. Det empiriska materialet är till stor del baserat på intervjuer. De studerade städerna är olika till sin karaktär, vilket är viktigt. I urvalet ingår städer med ökande befolkning och ekonomisk tillväxt, befolkningsmässigt och ekonomiskt stagnerade städer, städer med förhållandevis vitala centrum och städer med utarmade centrum. Dessa olika grundläggande förutsättningar påverkar tillväxtkoalitionernas arbete och struktur, de strategier som väljs för att få acceptans för projekten samt hur det slutgiltiga resultatet påverkar staden, dess befolkning, ekonomi och rumsliga utveckling. Det känns bra för en kulturgeograf att "geography matters".

Som kulturgeograf med intresse för stadsutvecklings- och stadsförnyelsefrågor finns det en aspekt av byggandet av nya arenor som är relevant, nämligen hur dessa förväntas bidra och faktiskt bidrar i realiteten till revitalisering av de områden de byggs i. Detta berörs i flera av de exempel som tas upp i boken men endast kort. Jag hade önskat mer om denna infallsvinkel. För läsaren är det inledningsvis inte glasklart var intresset för en ny arena ligger för de olika aktörerna som på ett eller annat sätt ingår i tillväxtkoalitionen. Författarna bygger emellertid genom sin historia upp en förståelse för detta och gör i avslutningskapitlet en bra summering av olika motiv. I stor utsträckning handlar det om prestige. Delaney och Eckstein målar upp en ganska deprimerande bild av det maktspel som resulterar i att det byggs ännu en stor basebollarena istället för att det satsas på t ex skolverksamhet. Det verkar finnas mycket små möjligheter för motståndarna till denna utveckling att göra sig hörda. Författarna gör dock avslutningsvis ett försök att peka på hur motståndare och skeptiker skulle kunna slå in kilar i maktmaskineriet som tillåtits ånga på länge nog.

Sammanfattningsvis tycker jag att de generella delarna är bra, men inte når något större teoretiskt djup – vilket kanske inte är nödvändigt i en så empirisk orienterad bok. Författarna gör en mycket kritisk granskning av maktspelets metoder och argument. Genom frekventa empiriska nedslag, illustrativa exempel och en bitvis lite syrlig ton upplevs framställningen som underhållande och engagerande. Författarna döljer inte vad de tycker, men åsikterna känns befogade. Den renodlat empiriska delen kräver emellertid ett specialintresse (förslagsvis för politisk retorik) för att upplevas som meningsfull i sin fulla längd. Jag bedömer detta till trots att boken har relevans för företrädare för en rad olika ämnen, däribland kulturgeografer, statsvetare, ekonomer och idrottsvetare med intresse för arenor.

Boken handlar uteslutande om förhållanden och exempel i USA. Ämnet är emellertid mycket aktuellt också i ett europeiskt perspektiv – även om det är helt upp till läsaren att dra paralleller, författarna gör inga utblickar i världen utanför USA. I Europa är tillväxtkoalitionerna kanske inte lika starka, sportindustrin inte lika mäktig och dessutom inriktad på andra idrotter än den amerikanska, och förhållandena i städerna inte lika polariserade, men vi ser utan tvekan samma tendenser. Ta bara Malmö som ett exempel! Här finns alla brickor i spelet med; samspelet mellan de stora idrottsföreningarna/lagen, mäktiga företag och kommunen (tjänstemän och politiker) i planeringen av nya arenor, önskan om att med hjälp av dessa sätta staden på den internationella kartan och genom dessa nya flaggskepp visa att staden är på gång, samtidigt som klyftorna ökar och det är svårt att hitta hållbara ekonomiska lösningar för t

ex skol- och fritidsverksamhet i vissa områden.

© Karin Book 2006

Köp boken från AdLibris.se

Kjøp boken fra Akademika.no

Køb bogen fra Samfundslitteratur.dk

www.idrottsforum.org

Redaktör [Kjell E. Eriksson](#)

Ansvarig utgivare [Aage Radmann](#)